

PLUNGĖS APYLINKĖS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Laisvės al. 4, Plungė LT-90122, tel. (8 448) 71 964, faks. (8 448) 42 584, el. paštas plunges.apylinkes@teismas.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191447033.

PLUNGĖS APYLINKĖS TEISMO VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO VERTINIMO APRAŠYMAS

2018-10-29 Nr. **BP-361**

Plungė

Vadovaujantis Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2) patvirtinta Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika (Teisėjų tarybos 2015 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. 13P-54-(7.1.2) aktuali redakcija) (toliau – Metodika), naudojantis teisės aktų (dokumentų) analizės metodu, 2018 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas. Analizuotas 2017-07-01 – 2018-06-30 laikotarpis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Plungės rajono apylinkės teismo antikorupcinė komisija, kurios sudėtis patvirtinta Plungės rajono apylinkės teismo pirmininko 2017 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-44 „Dėl Plungės rajono apylinkės teismo antikorupcinės komisijos sudarymo pakeitimo“, vadovaujantis Plungės apylinkės teismo pirmininko 2018 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. V-121 „Dėl Plungės apylinkės teismo antikorupcinės komisijos sudarymo“. Komisijos pirmininkė – teisėja Aldona Burbienė, komisijos nariai – teisėjų padėjėjai Dainius Gecevičius, Lina Buterlevičienė, Rolandas Gyvis.

Vadovaujantis Metodikos 7 p., 12.5 p., nustatant veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo atliekamas vertinimas šiose teismo veiklos srityse – leidimų dirbti kitą darbą išdavimas; ikiteisminio tyrimo dokumentų skirstymas teisėjams; valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimas.

Dėl leidimų dirbti kitą darbą išdavimo.

Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (toliau – Valstybės tarnybos įstatymas) 15, 16¹, 24 straipsniai reglamentuoja valstybės tarnautojų teisę dirbti kitą darbą. Valstybės tarnautojui leidžiama dirbti įmonėse, įstaigose, organizacijose, nepaisant jų nuosavybės formos, teisinės formos, rūšies bei veiklos pobūdžio, ir gauti už šį darbą darbo užmokestį ar atlyginimą (toliau – dirbti kitą darbą), jeigu tai nesukelia viešųjų ir privačių interesų konflikto valstybės tarnyboje, nesudaro prielaidų valstybės tarnybą panaudoti asmeniniais interesais, nediskredituoja valstybės tarnybos autoriteto, nekliudo asmeniui, einančiam pareigas valstybės tarnyboje, tinkamai atlikti jo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, taip pat kai tai nėra darbas tose įmonėse, įstaigose, organizacijose, kurių atžvilgiu valstybės tarnautojas turi valdingus įgaliojimus arba

kontroliuoja, prižiūri jų veiklą arba priima kokius nors kitus sprendimus dėl tos įmonės, įstaigos ar organizacijos, ir kai nėra kitų aplinkybių, dėl kurių valstybės tarnautojai negali dirbti kito darbo ir gauti atlyginimo. Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 16¹ straipsnio 2 dalies nuostatas, sprendimą dėl leidimo valstybės tarnautojui dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį priima valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo valstybės tarnautojo prašymu. Valstybės tarnautojų prašymai leisti dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį nagrinėjami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2006 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 741 patvirtino Valstybės tarnautojų prašymų leisti dirbti kitą darbą nagrinėjimo ir sprendimų dėl leidimo valstybės tarnautojams dirbti kitą darbą priėmimo ir atšaukimo taisyklės (toliau – Taisyklės). Taisyklės nustato valstybės tarnautojų prašymų leisti dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį pateikimo ir nagrinėjimo, sprendimų dėl leidimo valstybės tarnautojams dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį (toliau – leidimas dirbti) priėmimo, informacijos, kad turinčiam leidimą dirbti valstybės tarnautojui dirbant atsiranda Valstybės tarnybos įstatymo 16¹ straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, dėl kurių toks leidimas negalėjo būti išduotas, nagrinėjimo ir priimtų sprendimų dėl leidimo dirbti atšaukimo tvarką. Sutinkamai Taisyklių 7 punktu, valstybės tarnautoją į pareigas priimančias asmuo sudaro nuolatinę komisiją, sudaromą iš 3 arba 5 asmenų, nagrinėjančią prašymus ir informaciją, ir iš komisijos narių skiria komisijos pirmininką. Valstybės tarnautoją į pareigas priimančias asmuo gautą prašymą perduoda nagrinėti komisijai per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo. Komisija per 10 darbo dienų nuo jai perduoto nagrinėti prašymo ar informacijos gavimo išnagrinėja, ar valstybės tarnautojui dirbant kitą darbą pagal darbo sutartį neatsiras Valstybės tarnybos įstatymo 16¹ straipsnio 1 dalyje nustatytos aplinkybės, arba ar turinčiam leidimą dirbti valstybės tarnautojui dirbant neatsiranda Valstybės tarnybos įstatymo 16¹ straipsnio 1 dalyje nustatytos aplinkybės, dėl kurių toks leidimas negalėjo būti išduotas, ir teikia rekomendacinio pobūdžio motyvuotą pasiūlymą valstybės tarnautoją į pareigas priimančiam asmeniui. Sprendimą dėl leidimo dirbti priima arba sprendimą dėl leidimo dirbti atšaukia valstybės tarnautoją į pareigas priimančias asmuo (Taisyklių 8, 13, 15 punktai).

Igyvendinant teisės aktų reikalavimus dėl leidimo valstybės tarnautojui dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį, Plungės apylinkės teismo kanclerio 2018 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. P-157 sudaryta nuolatinė prašymų ir informacijos nagrinėjimo komisija, susidedanti iš 3 narių.

Atlikus minėtos srities vertinimą, nustatyta, kad Plungės apylinkės teisme yra laikomasi Taisyklėse įtvirtintos prašymų bei informacijos nagrinėjimo tvarkos ir terminų. Gauti prašymai valstybės tarnautojo į pareigas priimančio asmens perduodami nagrinėti prašymų ir informacijos nagrinėjimo komisijai, kuri posėdyje nagrinėja pateiktus prašymus, informaciją, dokumentus, analizuoja paaiškinimus, prašymą pateikusių ar leidimą dirbti turinčio valstybės tarnautojo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, taip pat valstybės tarnautojo privačių interesų deklaracijoje pateiktus duomenis. Prašymų ir informacijos nagrinėjimo komisija, išnagrinėjusi, kad valstybės tarnautojui dirbant kitą darbą pagal darbo sutartį neatsiranda Valstybės tarnybos įstatymo

16¹ straipsnio 1 dalyje nustatytų aplinkybių, arba turinčiam leidimą dirbti valstybės tarnautojui dirbant neatsiranda Valstybės tarnybos įstatymo 16¹ straipsnio 1 dalyje nustatytų aplinkybių, dėl kurių toks leidimas negalėjo būti išduotas, teikia rekomendacinio pobūdžio motyvuotą pasiūlymą valstybės tarnautoją į pareigas priimančiam asmeniui.

Įvertinus analizuojamu laikotarpiu turimus duomenis, nustatyta, jog Plungės apylinkės teismo nuolatinė prašymų ir informacijos nagrinėjimo komisija gavo tik vieną prašymą ir tik vienu atveju teikė siūlymą valstybės tarnautojus į pareigas priimančiam asmeniui išduoti leidimą jį pateikusiai asmeniui dirbti kitą darbą.

Iš turimų duomenų matyti, jog Plungės apylinkės teismo nuolatinės prašymų ir informacijos nagrinėjimo komisijos posėdis buvo protokoluojamas, protokolas pasirašytas posėdyje dalyvavusių komisijos narių. Plungės apylinkės teismo kancleris, atsižvelgdamas į pateiktą pasiūlymą, 2018 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu suteikė teismo darbuotojui leidimą dirbti kitą darbą. Su priimtu sprendimu prašymą pateikęs teismo valstybės tarnautojas supažindintas pasirašytinai. Taip pat nustatyta, jog Plungės apylinkės teisme duomenys apie sprendimą, priimtą Taisyklių nustatyta tvarka, buvo įrašyti į valstybės tarnautojo asmens bylą ir pateikti Valstybės tarnautojų registriui, kaip įtvirtinta Taisyklių 19 punkte. Už duomenų teikimą valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančiai įstaigai apie valstybės tarnautojus ir darbuotojus, pagal darbo sutartis, taip pat valstybės tarnautojų registro duomenų tvarkymą (valstybės tarnybos valdymo informacinėse sistemose VATIS, VATARAS) atsakingas Plungės apylinkės teismo administracijos sekretorius, šios funkcijos nustatytos jo pareigybės aprašyme, patvirtintame Plungės rajono apylinkės teismo pirmininko 2017 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. P-75.

Atsižvelgiant į tai, kad teisme yra priimti vidaus teisės aktai, įgyvendinantys Valstybės tarnybos įstatymo ir Taisyklių nuostatas dėl valstybės tarnautojų leidimo dirbti kitą darbą išdavimo, darytina išvada, jog Plungės apylinkės teisme leidimų dirbti kitą darbą išdavimo srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.

Dėl ikiteisminio tyrimo dokumentų skirstymo teisėjams.

Plungės apylinkės teisme ikiteisminio tyrimo dokumentų skirstymo teisėjams tvarka yra detalai reglamentuojama vidaus teisės aktais. 2018 m. gegužės 8 d. teismo pirmininko įsakymu Nr. V-48 buvo patvirtintos Plungės apylinkės teismo bylų paskirstymo teisėjams taisyklės, kurios 2018 m. rugsėjo 28 d. Plungės apylinkės teismo pirmininko įsakymu Nr. V-116 „Dėl Plungės apylinkės teismo bylų paskirstymo teisėjams taisyklių patvirtinimo“ pripažintos netekusios galios ir tuo pačiu įsakymu patvirtintos naujos Plungės apylinkės teismo bylų paskirstymo teisėjams taisyklės (toliau – Taisyklės). Taisyklės parengtos vadovaujantis 2015 m. rugsėjo 25 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2) „Dėl bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo patvirtinimo“.

Su ikiteisminio tyrimo dokumentais dirba ne visi teisėjai, o tik tie, kuriems pagal Plungės apylinkės teismo pirmininko įsakymus dėl teisėjų specializacijų yra pavesta atlikti ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas.

Pagal 2017 m. gruodžio 29 d. Plungės rajono apylinkės teismo pirmininko įsakymą Nr. V 110, „Dėl teisėjų specializacijos atskirų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo Plungės apylinkės teismo Plungės rūmuose“ ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas nuo 2018 m. sausio 1 d. Plungės rūmuose atlieka visi teisėjai.

Pagal 2017 m. gruodžio 29 d. Plungės rajono apylinkės teismo pirmininko įsakymą Nr. V 113, „Dėl teisėjų specializacijos atskirų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo Plungės apylinkės teismo Kretingos rūmuose“ ir 2018 m. liepos 31 d. Plungės apylinkės teismo pirmininko įsakymą Nr. V 87, „Dėl teisėjų specializacijos atskirų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo Plungės apylinkės teismo Kretingos rūmuose“ iki 2018 m. rugsėjo 2 d. ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas Kretingos rūmuose atliko du teisėjai, iš kurių vienas buvo nuolat vykdamasis ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas, o kitas – pavaduojantis. Pagal 2018 m. rugsėjo 3 d. Plungės apylinkės teismo pirmininko įsakymą Nr. V 110, „Dėl teisėjų specializacijos atskirų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo Plungės apylinkės teismo Kretingos rūmuose“ ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas nuo 2018 m. rugsėjo 3 d. Kretingos rūmuose atlieka visi teisėjai, tačiau iš jų yra tik vienas teisėjas, kuris nuolat vykdo ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas, o kiti teisėjai yra pavaduojantys.

Pagal 2017 m. gruodžio 29 d. Plungės rajono apylinkės teismo pirmininko įsakymą Nr. V 111, „Dėl teisėjų specializacijos atskirų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo Plungės apylinkės teismo Palangos rūmuose“ ir 2018 m. spalio 24 d. Plungės apylinkės teismo pirmininko įsakymą Nr. V 128, „Dėl teisėjų specializacijos atskirų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo Plungės apylinkės teismo Palangos rūmuose“ ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas nuo 2018 m. sausio 1 d. atlieka visi Palangos rūmų teisėjai.

Pagal 2017 m. gruodžio 29 d. Plungės rajono apylinkės teismo pirmininko įsakymą Nr. V 112, „Dėl teisėjų specializacijos atskirų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmuose“ ir 2018 m. rugsėjo 3 d. Plungės apylinkės teismo pirmininko įsakymą Nr. V 109, „Dėl teisėjų specializacijos atskirų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmuose“ ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas nuo 2018 m. sausio 1 d. Skuodo rūmuose atlieka du teisėjai, iš kurių vienas yra nuolat vykdamasis ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas, o kitas – pavaduojantis.

Plungės apylinkės teismo rūmuose, kuriuose ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas nuolat vykdo visi teisėjai (Plungės ir Palangos rūmuose), ikiteisminio tyrimo dokumentus gauna pagal iš anksto patvirtintą Plungės apylinkės teismo pirmininko teisėjų darbo grafiką, kuriame aiškiai numatyta, kokiomis dienomis ir koks teisėjas atlieka ikiteisminio tyrimo funkcijas.

Plungės apylinkės teismo rūmuose, kuriuose ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas vykdo nuolat vienas teisėjas, o kitas/kiti yra pavaduojantys (Kretingos ir Skuodo rūmuose), ikiteisminio

tyrimo dokumentus gauna tik tas teisėjas, kuris nuolat vykdo ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas, o pavaduojantys teisėjai – kai nėra teisėjo, kuris nuolat vykdo ikiteisminio tyrimo funkcijas.

Savaitgalių ir švenčių dienomis ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas be atskiro įsakymo atlieka teisėjas, budintis pagal teismo pirmininko iš anksto patvirtintą grafiką.

Ikiteisminio tyrimo dokumentai teisėjams pagal Taisykles neskiriami teisėto teisėjo nebuvimo darbe laikotarpiu arba kai nustatomas „saugus“ laiko tarpas. „Saugus“ laiko tarpas – 3 darbo dienas prieš ir 1 darbo diena po teisėto teisėjo nebuvimo darbe, kai nebuvimo darbe trukmė yra ilgesnė nei 10 darbo dienų bei 1 darbo dieną prieš teisėto teisėjo nebuvimo darbe, kai nebuvimo darbe trukmė yra nuo 3 iki 10 darbo dienų.

Pirmiau minėti atvejai, kai ikiteisminio tyrimo dokumentai teisėjams neskiriami, gali būti keičiami/koreguojami ir nustatyto bylų neskyrimo laikotarpio gali būti nesilaikoma atsižvelgiant į dirbančių teisėjų skaičių, darbo krūvį ir kitas reikšmingas aplinkybes. Tokiais atvejais teismo pirmininkas ar jo pavaduotojas priima patvarkymą.

Tai atvejais, kai ikiteisminio tyrimo veiksmas atliekamas ne pirmą kartą, prašymas dėl ikiteisminio tyrimo veiksmų atlikimo skiriamas tam pačiam teisėjui.

Vertinant antikorupcinio požiūriu, pripažintina, jog šiuo metu bet kokie veiksmai, siekiant naudoti, negalėtų būti įgyvendinti, kadangi ikiteisminio tyrimo dokumentų skirstymas vyksta pagal Taisykles ir iš anksto patvirtintus ikiteisminio teisėjų darbo grafikus. Darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė vertinamoje srityje yra sumažinta iki minimalaus lygio ir neatitinka Metodikos 12. punkte numatytų kriterijų.

Dėl valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimo.

Nustatyta, kad, kaip ir praėjusiais analizuotais laikotarpiais, didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja šioje teismo veiklos srityje – naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija, kadangi tai atitinka Metodikos 12.5. punkte nurodytą kriterijų.

Pažymėtina, kad santraukoje iš Korupcijos rizikos valdymo vertinimo vidaus audito ataskaitos (2014 m. gruodžio 19 d. Nr. VA-11-(8.3)), Lietuvos Respublikos teismuose ir Nacionalinėje teismų administracijoje nurodoma, kad vidaus audito metu buvo konsultuotasi su Specialiųjų tyrimų tarnyba dėl didelės korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų (naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija), t. y. ar visais atvejais, jeigu teisme dirbama su įslaptinta informacija, korupcijos pasireiškimo tikimybę pagal kriterijų reikia vertinti kaip „didelė“, nes daug teismų tik minimaliai naudoja valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančią informaciją.

Buvo paaiškinta, kad neatsižvelgiant į šios veiklos srities valdymo vertinimą, veiklos reglamentavimą bei nustatytas kontrolės procedūras, šis kriterijus įtakoja didelę korupcijos pasireiškimo tikimybę, kadangi teisės aktuose nėra išlygų. Dėl šios priežasties visi teismai, turintys teisę dirbti su valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančia informacija, net ir nenustačius kitų Metodikoje nurodytų didelės korupcijos pasireiškimo kriterijų, turėtų Korupcijos pasireiškimo

tikimybės išvadoje pateikti vertinimą, kad didelė korupcijos tikimybė egzistuoja ir kasmet, teisės aktų nustatyta tvarka, pateikti išvadą Specialiųjų tyrimų tarnybai.

Kaip ir praėjusiais analizuotais laikotarpiais, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento planinių patikrinimų dėl teisės aktų, reglamentuojančių įslaptintos informacijos apsaugą, reikalavimų įgyvendinimo išvadas ir toliau buvo šalinami išvadose nurodyti trūkumai. Atsižvelgiant į tai, kad pagal teisės aktų, reglamentuojančių įslaptintos informacijos apsaugą, reikalavimus administracinėje saugumo zonoje gali būti dirbama ir saugoma tik įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, į tai, kad Plungės apylinkės teismo patalpa darbui su įslaptinta informacija patenka į administracinę saugumo zoną, todėl šiuo metu ji pritaikoma reikalavimams darbui su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“.

Taip pat atsižvelgiant į tai, kad nuo 2018 m. sausio 1 d., įgyvendinus teismų reformą, prie Plungės rajono apylinkės teismo prijungtas Kretingos rajono apylinkės teismas, Skuodo rajono apylinkės teismas, Palangos miesto apylinkės teismas ir visi jie sudaro Plungės apylinkės teismą, yra iš esmės peržiūrimi ir pagal atitinkamus poreikius keičiami teismo teisės aktai, reglamentuojantys įslaptintos informacijos apsaugą.

Darytina išvada, kad nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar šalinti ir toliau turi būti užtikrinamas teisės aktų, reglamentuojančių įslaptintos informacijos apsaugą, reikalavimų įgyvendinimas.

Komisijos pirmininkė

Aldona Burbienė

Komisijos nariai:

Dainius Gecevičius

Lina Buterlevičienė

Rolandas Gyvis

SUDERINTA

Teismo pirmininkas

Erikas Jurgutis

2018-10-29